

רשימות מדיניות

מן העולם הגדול
שאלת-הספוח

„סרוסיה“, „באוואריה“, „סאקסוניה“ וכו', הולכים ונעשים לנחלת-העבר. ואולם פעולת-הצנטראליס-מוס ומיגור-הפידיראליסמוס הוא מפעל קטן, בהשוואה עם האיחוד המדיני של מדינות-גרמניה, שעדין הן נמצאות מחוצה לה. האיחוד המדיני של דוברי-גרמנית פירושו, קודם כל, ספוחן של דאנציג, אויסטריה ושווייציה לגרמניה. אבל אף זוהי התכנית הקטנה של הנאציסמוס. התכנית הגדולה (הפרוגרמה-מאכסימוס) אינה מסתפקת באיחוד המדיני של העם הגרמני, אלא היא שואפת לאחודו המדיני של הגזע הגרמני, זאת אומרת לספוחן של הולאנד, פלאנדריה והארצות הסקאנדינאויות.

ברשימה הנוכחית נתעסק אך ורק בבעיה של „אנשלוס“, כלומר, של ספוח אויסטריה, שווייציה הגרמנית ודאנציג. ונפתח בקל: נתחיל בדאנציג. כי בעית-דאנציג היא הקלה. דבר זה טעון ביאור. ספוחה של דאנציג לגרמניה ברגע הנוכחי פירושו – מלחמה עם פולגיה, זיא מלחמה אירופית. התנאים החיצוניים ברגע הנוכחי קשים עד מאד בעינין של ספוח-דאנציג. ואם אף-על-פי-כן פרובלימת דאנציג היא קלה, הרי זה מחמת הסבות הפנימיות. דאנציג מוכנת היא להספח לגרמניה יותר מכפי

הגבולות הלאומיים במערב-אירופה מתאימים לגבולות המדיניים. יחידים ובודדים הם אותם האנגלים, שאינם נתיניו של ה. מ. וכמה מועטים הם הספרדים, הפורטוגיזים, ההולאנדים, הסקאנדינאוים והאיטלקים, שאינם נתיניה של ספרד, פורטוגאל, הולאנד וכו'. רק דוברי-צרפת מרובים הם, לפי הערך, בקרב נתיניו של מלך-אנגליה. במערב-אירופה הוצבו הגבולות מזמן. אבל כשאנו עוברים את הרינוס. הרי מתגלית תמונה אחרת לגמרה. הגבולות של העמים אינם מתאימים לגבולות המדיניים. הגדול שבעמים של מרכז-אירופה, – העם הגרמני, – אינו מרוכז במדיניות אחת. וחוק מזה, הרבה מבניו נמצאים „בגלות“. היה זמן ו„גרמניה“ היתה מושג גיאוגרפי ולא מדיני. אכן עד היום הזה עדיין לא נגמר הפרוצס של איחודו המדיני של העם הגרמני. כי מחוץ לגרמניה עוד יש אויסטריה, שווייציה ודאנציג. הפרוגרמה-מינימום החיצונית של הנאציסטים מדברת על סיום האיחוד המדיני של העם הגרמני, של כל דוברי-גרמנית. לעת-עתה כבר הספיק שלטון-הנאציסטים ללגד את המדינות הגרמניות שבגרמניה גופה. גרמניה כבר היא עכשיו למעשה מדינה צנטראליסטית לא פחות מצרפת. המושגים

שמוכנת אויסטריה לכך. העיר והחבל דאנציג נקרעו מעל גרמניה, בהתאם לתנאי-ווירסאי. יוצריו של החוזה הוורסאני לא נועזו לספח את דאנציג לפולניה. בוורסאי בשנת 1919 לא התחשבו בהיסטוריה (דאנציג היתה שייכת מאז לפולניה), אלא בפרינציפיון הבלשני. מה עשו? – הלכו וחיקו את נפוליון. מה נפוליון לא החזיר את דאנציג ל„נסיכות וורשה“, אלא הפך אותה לעיר חפשית, אף קלימאנטו כך. בדאנציג לפנינו דוגמה חותכת, עד כמה המוקנט הכלכלי תופס מקום קטן בשאלות מדיניות. אם להשקיף מנקודת-מבט כללית, הרי דאנציג קשורה בפולניה. מנקודת-מבט זו צריכה דאנציג להיות פולנית, כהאמבורג ושפטיין – גרמניות. אכן הדאנציגאים מוכנים להקריב את הכלכלה על מזבחן של הרגשותיהם הלאומיות. לפני הרבה מאות שנים, כשדאנציג עמדה על פרשת-דרכים בין מלכות-פולניה לבין האורדן של „אבירים הגרמניים“, – בחרה בפולניה. גם עכשיו יש שתי מפלגות בדאנציג, שהאורינטאציה שלהן אינה – גרמנית. השתים הן: הקומוניסטית, בעלת אורינטאציה רוסית והסיד הגוטים לפולניה. בשעת-כושר מדינית טובה מזו של עכשיו לא נועזה פולניה לספח את חבל-הארץ הנמצא בפיו-הוויסלה. – הירדן של פולניה, – כמו שנועזה ליטה לעשות כך לגבי חבל-הארץ שבפיו-הגנימאן.

ומצפון-מזרח לדרום-מערב. מן העיר החפשית דאנציג לברית-המדינות שווייציה. 75 למאה מן השווייצים דוברי-גרמנית הם. שווייציה ובלגיה (מהן אחת במוצא הרינוס והשניה – בפיו) הן יצירות מדיניות, שבהן יושבים עמים אחדים שווים בזכויותיהם. יש שווייצים דוברי-גרמנית, יש דוברי-צרפתית

ויש דוברי-איטלקית. הצד-השנה שבכולם – שהם שווייצים. השווייצים הדוברים גרמנית אינם חושבים את עצמם לגרמנים. והוא הדין לגבי שווייצים דוברי-צרפתית ודוברי-איטלקית. ובבלגיה יש בלגים-וואלונים, – דוברי ניב צרפתי, ויש בלגים-פלאמים – דוברי ניב גרמני תחתי. השווייצים דוברי גרמנית הם פטריוטים שווייצים. עצם-קיומה של שווייציה היא תוצאה של מרד בבית-האבסבורג, מרד בקיסרות של רומי הקדושה, היא הקיסרות הגרמנית של ימי-הבינים. משל לצפון-אמריקה, שמרדה בבריטניה. שווייציה היא הערש של המשטר הדימוקראטי המוקדני. המשטר הדימוקראטי של שווייציה הוא מעבר מן הדימוקראטיה של יוון, רומי ואיטליה הריניסאנסית לדימוקראטיות המודרניות של אנגליה וצרפת. לעומת זה, היתה גרמניה מאז ומעולם הנושאת של צורות-שלטון אחרות. שווייציה הגרמנית לא תכנע אף פעם לפני פרוסיה. הצפון-אמריקנים, – דוברי-אנגלית, – אינם מרגישים את עצמם כבריטיים. ובין שתי הקצוות, בין דאנציג לשווייציה, נמצאת אויסטריה. במשך מאות-שנים נתקיימו בעם הגרמני ניגודים מחמת שאלת השלטון העליון על כל העם הזה. בראשונה נתגלו הניגודים בצורה דתית: בין פרוטסטנט-טים לקתולים; אחר-כך נתגלו בצורה של ניגודי חצר: בין בית-ההוקנצולרן לבית-האבס-בורג. ולסוף לבשו הניגודים צורה מודרנית יותר ויותר: בין פרוסיה לאויסטריה. וכשפנתה פרוסיה לאיחודה של גרמניה, פנתה אויסטריה להשתלטות על ארצות-הדנובה. מלחמות התנהלו בין אויסטריה ופרוסיה בשאלה: מי יאחד את השבטים הגרמניים? כלומר, מי ישלט על

גרמניה? הגדולים בין מושלי פרוסיה, – פרידריך וביסמארק, – מנצחים את אויסטריה. פרוסיה מגרשת את אויסטריה מגרמניה.

מפלת 1918 הרסה את אויסטריה הגדולה, אבל לא הרסה את פרוסיה. לכשנקרעו מעל אויסטריה כל נחלאותיה הבלתי-גרמניות, נתעוררה בה בעית הספוח מרצונה הטוב לגרמניה – ה„אנשלוס“. אויסטריה הגדולה חלמה על כבושים במזרח, בבאלקאנים. אויסטריה הקטנה – האידיאל שלה להתאחד עם גרמניה. משל לנחל הנשפך לנהר. וכדי שתתחולל תנועת ה„אנשלוס“ לא מספיק היה אבדן של הנחלאות הלא-גרמניות, אלא צריכה היתה אויסטריה לחדול מלהיות מונארכיה. מתולדות איחודן של גרמניה ושל איטליה ידוע, עד כמה המלכים המרובים והשושלות היו אבני-נגף בדרך לאיחוד, ללכוד.

עד עכשיו לא נתקיים ה„אנשלוס“ מחמת מעצורים חיצונים. חוזה סן-ז'ירמן („ווירסאי“ אויסטרית) חדר רוח אנטי-אנשלוסי. שליחה של צרפת במרכז אירופה, – צ'כוסלובאקיה, – כל המדיניות שלה היא אנטי-האבסבורגאית ואנטי-אנשלוסית כאחת. אבל עכשיו התעוררה תנועה אנטי-אנשלוסית באויסטריה פנימה. תנועה זו היתה תשובתה של אוסטריה לרכוז המופרז של גרמניה. מעולם לא נתפשטה האידיולוגיה האנטי-אנשלוסית באויסטריה במדה שנתפשטה עכשיו. נזכרו ביובלו של המפקד האויסטרי הגאוני אָבגניוס הסאבווי. נזכרו במצור-ווינה על-ידי התורכים. קשה לה, לווינה, להשלים עם הרעיון, שתוצא-תיו של ה„אנשלוס“ תהייה – ירידתה למדרגה של עיר-שדה גדולה דוגמת מינכן ודְרֶזְדֶן. דיה

לה, לווינה, שנעשתה מבירה של קיסרות אדירה לבירה של מדינה קטנה דוגמת שווייציה. קשה לה, לווינה, להכנע בהחלט לברלין צרחה. ווינה אינה רק סמל של מדיניות גרמנית מיוחדת. ווינה מסמלת גם תרבות גרמנית מיוחדת, שונה מתרבות-ברלין. על ככר ברלין העלו הנאציסטים באש ספרים, שהם מסמלים את התרבות הווינאית.

הצבוריות האויסטריית מחולקת עכשיו בשל שאלת האנשלוס. מצדדי-ה„אנשלוס“ הנלהבים הם, כמובן, הנאציסטים, שהם חזקים גם באויסטריה. מתנגדי-ה„אנשלוס“ מחולקים הם לשני מחנות: לסיד ולנוצרים-סוציאליים. מיוסף השני, ששאף לְבְרֶמֶן את ארצות-הדנובה, את אויסטריה הגדולה, – עד היטלר, שעומד לספח את אויסטריה הקטנה לגרמניה, – זוהי השתלשלותו של האנשלוס.

לסיד אין רגש פטריוטי גרמני, ועל-כן הם מתנגדים לספוח, ולעומתם הנוצרים-סוציאליים הם בני מפלגה אויסטרית, קתולית והאבסבורגאית. והאירוניה של הגורל: מסמלי-ה„אנשלוס“ הוא האויסטרי היטלר, שהוא מושל עכשיו ממשלת-יחיד בגרמניה. ואולם דו ל פו ס האויסטרי הנוצרי-סוציאלי נלחם בהיטלר הנאציונאל-סוציאלי מלחמת-השמד כדי להציל את אויסטריה העומדת ברשות-עצמה. ובוודאי אין הדבר נעשה בלא עזרתן של ממלכות-אירופה, שמתנגדות לתגבורת השלטון של גרמניה. ומעשיו הרעים-הנוראים של היטלר ליהודים הגבירו את השנאה נגדו וקוממו נגד ספוח-אויסטריה לגרמניה גם הרבה מאוהבי-גרמניה לפנים. זורע רוח יקצור סופה.

א. מסתכל

הוצאת יוסף אור וב. צ. נתניה

העורך האחראי: ב. צ. נתניה

נדפס בבית-דפוס 'העברי' של יחיאל ורקר, ירושלים